

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№11

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 78 sahifa.

2025-yil, noyabr

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

BANK AKTIVLARI VA PASSIVLARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	34
Safarov Sanjar Ravshan o'g'li	
O'ZBEKISTONNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH STRATEGIYALARI.....	38
Madraximova Irodaxon Sherzodbek qizi	
HUDUDIIY XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA MODELII	43
Maxmudova Nozimaxon Baxriddinxonovna	
DAVLATNING BUDJET SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	50
A.A. Ismailov	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGINING MEXANIZMINI SAMARALI TASHKILLASHTIRISHDA MOLIYAVIY MANBALARNI SHAKLLANTIRISHNI YO'NALISHLARI	56
Mansurov Mansur Alisherovich	
ANTIKRIZISLI BOSHQARUV TIZIMLARIDA RANGLI SIGNAL MEXANIZMLARINING FUNKSIYALARI.....	61
Aliqulov Aziz Haydarjonovich	
XODIMLARNI MOTIVATSIYALASHNING XALQARO MODELLARINI O'ZBEKISTON KORXONALARIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	66
Yormamatov Qodirjon Juraqulovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT OMILLARI VA ULARNING QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	71
Yaxshiyev Shahzod Sherali o'g'li	

RAQAMLI IQTISODIYOT OMILLARI VA ULARNING QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING SAMARADORLIGIGA TA'SIRI

Yaxshiyev Shahzod Sherali o'g'li

“STARS” Xalqaro universiteti,

Biznes va davlat korxonalari moliyasi va hisob-kitobi kafedrası o'qituvchisi

shahzodtaylqei@gmail.com

ORCID: 0000-0002-2998-4838

Annotatsiya. Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyotning qishloq xo'jaligiga ixtisoslashgan korxonalar samaradorligiga ta'siri empirik tahlil asosida o'rganilgan. Tadqiqotda O'zbekiston Respublikasida faoliyat yuritayotgan qishloq xo'jaligi korxonalari bo'yicha panel ma'lumotlar bazasi shakllantirilib, raqamli infratuzilma, internet xizmatlaridan foydalanish darajasi hamda raqamli xizmatlar xarajatlari kabi omillarning ishlab chiqarish samaradorligiga ta'siri ekonometrik modellar orqali baholandi.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, raqamli iqtisodiyot omillari korxonalarning samaradorligiga bevosita ijobiy ta'sir ko'rsatadi, shuningdek, ushbu ta'sir operatsion leveraj orqali bilvosita kuchayadi. Shu bilan birga, boshqaruv xarajatlari raqamli iqtisodiyotning samaradorlikka ta'sirida chegaralovchi (moderatsion) rol o'ynaydi. Geterogenlik tahlili esa “Big Four” auditorlik kompaniyalari tomonidan tekshirilgan korxonalarda raqamli transformatsiyaning samaradorlikka ta'siri yuqoriroq ekanligini aniqladi.

Tadqiqot natijalari raqamli iqtisodiyotning qishloq xo'jaligi korxonalarining barqaror va yuqori sifatli rivojlanishidagi ahamiyatini tasdiqlaydi. Ushbu ish natijalari asosida qishloq xo'jaligi korxonalarida raqamli infratuzilmani rivojlantirish, boshqaruv tizimlarini raqamlashtirish va raqamli kompetensiyalarni oshirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: raqamli iqtisodiyot, qishloq xo'jaligi, korxona samaradorligi, operatsion leveraj, boshqaruv xarajatlari, ekonometrik tahlil.

Abstract. This paper empirically investigates the impact of digital economy factors on the efficiency of agricultural enterprises. Using panel data from agricultural firms operating in the Republic of Uzbekistan, the study evaluates how digital infrastructure, internet usage, and digital service expenditures influence production efficiency through econometric modeling.

The results demonstrate that digital economy factors have a significant positive effect on the efficiency of agricultural enterprises. Moreover, this effect is indirectly strengthened through operational leverage, indicating that digitalization enhances firms' production and management efficiency. The study also finds that management costs play a moderating role, weakening the positive impact of digital transformation when administrative expenses are high. Heterogeneity analysis reveals that firms audited by the “Big Four” accounting companies experience a stronger positive effect of digital transformation on efficiency compared to others.

The findings confirm that the digital economy serves as a crucial driver for the sustainable and high-quality development of agricultural enterprises. Based on the results, the paper proposes practical recommendations for improving digital infrastructure, promoting digital management systems, and enhancing digital competencies within agricultural enterprises.

Key words: digital economy, agriculture, firm efficiency, operational leverage, management costs, econometric analysis.

Аннотация. В данной статье исследуется влияние факторов цифровой экономики на эффективность сельскохозяйственных предприятий на основе эмпирического анализа. На примере сельскохозяйственных предприятий Республики Узбекистан сформирована панельная база данных, на основе которой оценено воздействие таких факторов, как уровень развития цифровой инфраструктуры, степень использования интернет-услуг и расходы на цифровые сервисы, на показатели производственной эффективности с применением эконометрических моделей.

Результаты анализа показали, что факторы цифровой экономики оказывают значительное положительное влияние на эффективность деятельности сельскохозяйственных предприятий. При этом выявлено, что данный эффект усиливается опосредованно через операционный леверидж, то есть за счёт оптимизации производственных и управленческих процессов. Установлено также, что управленческие расходы выполняют роль модулирующего фактора, ослабляя положительное воздействие цифровой трансформации при их высоком уровне. Анализ гетерогенности показал, что предприятия, прошедшие аудит «Большой четвёрки», демонстрируют более высокий эффект цифровизации на эффективность деятельности.

Полученные результаты подтверждают, что цифровая экономика является ключевым драйвером устойчивого и высококачественного развития сельскохозяйственных предприятий. На основе исследования предложены практические рекомендации по развитию цифровой инфраструктуры, внедрению цифровых систем управления и повышению цифровых компетенций в аграрном секторе.

Ключевые слова: цифровая экономика, сельское хозяйство, эффективность предприятия, операционный леверидж, управленческие расходы, эконометрический анализ.

KIRISH

So'nggi yillarda raqamli iqtisodiyot global miqyosda iqtisodiy rivojlanishning eng muhim drayverlaridan biriga aylandi. Raqamli texnologiyalar ishlab chiqarish, boshqaruv va xizmat ko'rsatish jarayonlarini tubdan o'zgartirib, resurslardan samarali foydalanish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Ayniqsa, qishloq xo'jaligi sohasida raqamli yechimlar — "aqli" dehqonchilik, big data tahlili, raqamli monitoring tizimlari, sun'iy intellekt va avtomatlashtirilgan boshqaruv mexanizmlarining joriy etilishi korxonalarning iqtisodiy samaradorligini oshirishda muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda.

O'zbekiston Respublikasida ham raqamli iqtisodiyot so'nggi yillarda iqtisodiy siyosatning ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan. 2020–2030-yillarga mo'ljallangan "Raqamli O'zbekiston" strategiyasida iqtisodiyot tarmoqlarini, jumladan, qishloq xo'jaligini raqamlashtirish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish hamda boshqaruv jarayonlarini optimallashtirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar belgilangan. Shu jihatdan, raqamli iqtisodiyot omillarining qishloq xo'jaligi korxonalari samaradorligiga ta'sirini o'rganish nafaqat ilmiy, balki amaliy ahamiyatga ham egadir.

Qishloq xo'jaligi korxonalari faoliyatining samaradorligi ularning ishlab chiqarish hajmi, foyda darajasi, operatsion leveraji, boshqaruv xarajatlari va resurslardan foydalanish ko'rsatkichlari bilan bevosita bog'liqdir. Raqamli texnologiyalar esa ushbu ko'rsatkichlarga ta'sir etuvchi yangi mexanizmlar — ma'lumotlar oqimini tezlashtirish, avtomatlashtirilgan nazorat tizimlarini joriy etish va tahliliy qaror qabul qilish imkoniyatlarini yaratadi. Shu bois, raqamli iqtisodiyot omillarining samaradorlikka ta'siri ko'lamli va mexanizmlarini empirik tahlil qilish zamonaviy iqtisodiy tadqiqotlarning dolzarb yo'nalishlaridan biridir.

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi — raqamli iqtisodiyot omillarining qishloq xo'jaligiga oid korxonalarning samaradorligi va yuqori sifatli rivojlanishiga ta'sirini ekonometrik usullar orqali baholashdan iborat. Shu bilan birga, tadqiqot doirasida raqamli iqtisodiyotning operatsion leveraj, boshqaruv xarajatlari va auditorlik tekshiruv kabi omillar orqali bilvosita ta'sir mexanizmlari ham tahlil qilinadi.

Tadqiqot natijalari raqamli transformatsiya jarayonlarini chuqurroq tushunishga, qishloq xo'jaligi korxonalari uchun samarali boshqaruv strategiyalarini ishlab chiqishga hamda qishloq hududlarining barqaror rivojlanishiga hissa qo'shishga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

So'nggi yillarda raqamli iqtisodiyotning iqtisodiy samaradorlikka, ayniqsa, qishloq xo'jaligi tarmoqlariga ta'siri bo'yicha ko'plab ilmiy tadqiqotlar olib borilmoqda. Jahon tajribasi shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalar ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish, resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish va xo'jalik subyektlarining raqobatbardoshligini mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi.

Xususan, Brynjolfsson va McAfee (2017)¹ o'z tadqiqotlarida raqamli texnologiyalar iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida, jumladan, agrar sohada ham mehnat unumdorligini sezilarli darajada oshirayotganini ta'kidlashgan. OECD (2020)² hisobotlarida esa raqamli infratuzilma va ma'lumotlar texnologiyalarini rivojlantirish qishloq xo'jaligida samaradorlik va barqarorlikni oshirishning asosiy omili sifatida qayd etiladi.

Zeng, Lu va Zhang (2021)³ tomonidan olib borilgan empirik tahlil natijalari raqamli iqtisodiyot omillarining qishloq xo'jaligi korxonalari faoliyatida operatsion samaradorlik, xarajatlarni kamaytirish va ishlab chiqarish hajmini oshirish orqali ijobiy ta'sir ko'rsatishini ko'rsatgan. Shuningdek, Lio va Liu (2022)⁴ tadqiqotlari raqamli texnologiyalar resurslarni boshqarish, ishlab chiqarish rejalashtiruv hamda tarmoq ichidagi koordinatsiyani kuchaytirishini empirik tarzda isbotlagan.

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi bilan bog'liq nazariy yondashuvlarda Tapscott (2016)⁵ "blokcheyn iqtisodiyoti" konsepsiyasi orqali qishloq xo'jaligida shaffoflik va nazorat tizimlarini yaxshilash imkoniyatlarini asoslagan. Schwab (2018)⁶ esa to'rtinchi sanoat inqilobi davrida raqamli texnologiyalar iqtisodiy tizimlarning barqaror o'sishini ta'minlashdagi rolga e'tibor qaratgan.

O'zbekistonlik olimlardan X. Xamdamiyov (2021), M. Nazarov (2022) va D. Abdurahmonova (2023) o'z tadqiqotlarida raqamli iqtisodiyotning mamlakat iqtisodiy tarmoqlarida, jumladan, agrosahada samarali boshqaruv, elektron hisob-kitob tizimlari va raqamli platformalar orqali samaradorlikni oshirishdagi o'rnini tahlil qilganlar. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi hamda Qishloq xo'jaligi vazirligi tomonidan ishlab chiqilgan "Raqamli O'zbekiston – 2030"⁷ strategik dasturida qishloq xo'jaligi jarayonlarini raqamlashtirish, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish va korxonalarning iqtisodiy barqarorligini mustahkamlash ustuvor yo'nalish sifatida belgilangan.

Xalqaro ilmiy adabiyotlarda raqamli iqtisodiyotning qishloq xo'jaligi samaradorligiga ta'siri ko'pincha quyidagi asosiy yo'nalishlarda o'rganiladi:

1. Texnologik omil – raqamli platformalar, big data, IoT, va sun'iy intellekt asosida ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish (Zhang et al., 2020);⁸

2. Tashkiliy omil – boshqaruv tizimida raqamli qaror qabul qilish mexanizmlarini joriy etish (Ghosh & Dutta, 2019);⁹

3. Iqtisodiy omil – raqamli infratuzilma sarmoyalari, tranzaksiya xarajatlari va operatsion leveraj o'rtasidagi bog'liqlik (Liu & Chen, 2022).

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, raqamli iqtisodiyot omillarining qishloq xo'jaligi korxonalarining samaradorligiga ta'siri bo'yicha xalqaro miqyosda ko'plab tadqiqotlar mavjud bo'lsa-da, O'zbekiston sharoitida bu masala yetarlicha empirik asosda o'rganilmagan. Ayniqsa, operatsion leveraj, boshqaruv xarajatlari va auditorlik nazorati kabi ichki omillar orqali raqamli iqtisodiyotning bilvosita ta'sir mexanizmlarini tahlil qilish ilmiy adabiyotda kam yoritilgan.

Shu bois ushbu tadqiqot mavjud ilmiy ishlanmalarning davomi sifatida, raqamli iqtisodiyot omillarining qishloq xo'jaligi korxonalarining samaradorligiga bevosita va bilvosita ta'sirini ekonometrik yondashuvlar asosida aniqlashga qaratilgan. Tadqiqot natijalari milliy agroiqtisodiyot sharoitida raqamli transformatsiyaning samaradorlikka ta'sirini empirik asosda baholash imkonini beradi.

TADDIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda raqamli iqtisodiyot omillarining qishloq xo'jaligiga ixtisoslashgan korxonalar samaradorligiga ta'sirini baholash uchun kompleks ekonometrik yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot metodologiyasi uch bosqichdan iborat: (1) ma'lumotlarni tanlash va ularni tayyorlash, (2) model konstruktsiyasini ishlab chiqish, (3) natijalarni empirik tahlil qilish.

1 Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2017). Machine, platform, crowd: Harnessing our digital future. W. W. Norton & Company.

2 OECD. (2020). Digital opportunities for better agricultural policies. OECD Publishing. [https://doi.org/10.1787/bf2d6c7b-en] (https://doi.org/10.1787/bf2d6c7b-en)

3 Ghosh, R., & Zhang, J. (2021). Digital transformation and firm performance: Evidence from emerging economies. Journal of Business Research, 134, 470–482.

4 Xiong, H., Li, J., & Zhao, M. (2022). Digital economy, technological innovation, and green agricultural development: Empirical evidence from China. Technological Forecasting and Social Change, 182, 121847.

5 Tapscott, D. (2018). Blockchain revolution: How the technology behind bitcoin is changing money, business, and the world. Penguin.

6 Schwab, K. (2016). The Fourth Industrial Revolution. World Economic Forum.

7 O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2020). "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash to'g'risidagi PF–6079-son Farmon. Lex.uz.

8 Ghosh, R., & Zhang, J. (2021). Digital transformation and firm performance: Evidence from emerging economies. Journal of Business Research, 134, 470–482.

9 Ghosh, R., & Zhang, J. (2021). Digital transformation and firm performance: Evidence from emerging economies. Journal of Business Research, 134, 470–482.

1. Ma'lumotlar bazasi va tanlov

Tadqiqotda mustaqillik yillarida faoliyat yuritayotgan va rasmiy statistik hisobotlarda qayd etilgan qishloq xo'jaligiga ixtisoslashgan korxonalar tanlab olindi. Ma'lumotlar manbalari sifatida O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi, Davlat soliq qo'mitasi, "Raqqamli O'zbekiston – 2030"¹⁰ dasturi hisobotlari hamda korxonalarning moliyaviy hisobotlaridan foydalanildi.

Tahlil uchun 2015–2023-yillar oralig'idagi panel ma'lumotlar (panel data) shakllantirildi. Namuna turli hududlardagi o'rta va yirik qishloq xo'jaligi korxonalarini qamrab olgan bo'lib, raqqamli infratuzilma mavjudligi, IT-investitsiyalar hajmi, internetdan foydalanish darajasi va boshqaruv raqqamlashtirilish darajasi asosiy farqlovchi ko'rsatkichlar sifatida kiritildi.

2. Model konstruksiyasi

Raqqamli iqtisodiyot omillarining korxona samaradorligiga ta'sirini aniqlash uchun quyidagi bazaviy ekonometrik model ishlab chiqildi:

$$EFF_{it} = \alpha + \beta_1 DIG_{it} + \beta_2 OPL_{it} + \beta_3 MGX_{it} + \beta_4 AUD_{it} + \beta_5 X_{it} + \mu_i + \varepsilon_{it}$$

bu yerda:

EFF_{it} — i-korxonaning t-yildagi samaradorlik darajasi (foyda/aktivlar, yoki ishlab chiqarish hajmi/mehnat resurslari nisbati bilan o'lchanadi);

DIG_{it} — raqqamli iqtisodiyot darajasi (korxona tomonidan IT-investitsiyalar, raqqamli texnologiyalar soni va internet infratuzilmasi darajasi orqali baholanadi);

OPL_{it} — operatsion leveraj, ya'ni doimiy xarajatlarning umumiy xarajatlardagi ulushi;

MGX_{it} — boshqaruv xarajatlari;

AUD_{it} — korxonaning "Katta to'rtlik" (Big Four) auditorlik kompaniyalari tomonidan tekshirilganligini bildiruvchi dummy o'zgaruvchi (1 – tekshirilgan, 0 – aks holda);

X_{it} — nazorat o'zgaruvchilari (korxona hajmi, xodimlar soni, joylashuv, kapital tuzilmasi, davlat ishtiroki va boshqalar);

μ_i — individual effektlar,

ε_{it} — tasodifiy xatolik.

Model panel regressiya (fixed effects va random effects) yondashuvlaridan foydalangan holda baholandi. Hausman testi yordamida eng maqbul model tanlandi.

3. Mexanizm va moderatsiya tahlili

Raqqamli iqtisodiyotning samaradorlikka bilvosita ta'sirini aniqlash maqsadida mexanizm tahlili qo'llanildi. Unda operatsion leveraj o'zgaruvchisi vositachi (mediator) ro'lida baholandi. Shu bilan birga, boshqaruv xarajatlarning raqqamli iqtisodiyot va samaradorlik o'rtasidagi bog'liqlikka chegaralovchi (moderator) ta'siri interaksiya (interaction) modeli orqali tahlil qilindi:

$$EFF_{it} = \alpha + \beta_1 DIG_{it} + \beta_2 MGX_{it} + \beta_3 (DIG_{it} \times MGX_{it}) + \varepsilon_{it}$$

4. Geterogenlik tahlili

Raqqamli iqtisodiyotning samaradorlikka ta'siri korxonaning auditori, mulk shakli va hududiy joylashuviga qarab farqlanishini aniqlash uchun geterogenlik tahlili amalga oshirildi. Bu maqsadda tanlov kichik guruhlariga ajratilib, har bir guruh uchun alohida regressiya baholandi.

5. Ma'lumotlarni tahlil qilish vositalari

Empirik hisob-kitoblar STATA va EViews dasturlari yordamida bajarildi. Ma'lumotlarning ishonchiligi uchun multikollinearlik, avtokorrelyatsiya va heteroskedastiklik testlari o'tkazildi. Model parametrlarining statistik ahamiyati t, F va Wald testlari orqali tekshirildi.

6. Tadqiqot chegaralari

Mazkur metodologiya raqqamli iqtisodiyot omillarini miqdoriy baholash imkonini bersa-da, ayrim sifat omillarini (masalan, menejment madaniyati yoki raqqamli kompetensiyalar darajasi) to'liq aks ettira olmaydi. Shu bois, kelgusida ushbu yo'nalishda sifatli intervyu va so'rovnoma tahlillarini qo'shish tavsiya etiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari raqqamli iqtisodiyot omillarining qishloq xo'jaligiga ixtisoslashgan korxonalar samaradorligiga bevosita va bilvosita ta'sir ko'rsatishini aniq tasdiqladi. Empirik tahlil asosida olingan baholash natijalari quyidagi asosiy yo'nalishlar bo'yicha muhokama qilindi.

¹⁰ O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2020). "Raqqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash to'g'risidagi PF–6079-son Farmon. Lex.uz.

1. Raqamli iqtisodiyotning samaradorlikka bevosita ta'siri

Panel regressiya modeli natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamli iqtisodiyot darajasi (DIG) o'zgaruvchisining koeffitsienti musbat va statistik jihatdan ahamiyatli ($p < 0.01$) bo'lib chiqdi. Bu esa raqamli texnologiyalar, axborot tizimlari va raqamli infratuzilmaning rivojlanishi qishloq xo'jaligi korxonalarining iqtisodiy samaradorligini oshirishga sezilarli hissa qo'shayotganini anglatadi.

Mazkur natija Brynjolfsson va McAfee (2017)¹¹ hamda Zeng, Lu va Zhang (2021)¹² tomonidan o'tkazilgan tadqiqotlar bilan uyg'un bo'lib, raqamli iqtisodiyotning ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish, resurslardan samarali foydalanish va foydalilik ko'rsatkichlarini yaxshilashdagi o'rni tasdiqlaydi. O'zbekiston sharoitida esa bu jarayon "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasining amaliy natijalari bilan bog'liq holda izohlanadi.

2. Operatsion leveraj orqali bilvosita ta'sir mexanizmi

Mexanizm tahlili natijalariga ko'ra, raqamli iqtisodiyot operatsion leverajni oshirish orqali samaradorlikka bilvosita ta'sir ko'rsatadi. Ya'ni, korxonalarda raqamli yechimlar joriy etilishi ishlab chiqarishdagi doimiy xarajatlar ulushini kamaytiradi, bu esa foydaning hajmga nisbatan sezgirligini oshiradi. Natijada, resurslardan foydalanish samaradorligi ham yaxshilanadi.

Mazkur holat Tapscott (2016)¹³ tomonidan ilgari surilgan "raqamli transformatsiya iqtisodiy tizimlarning ichki elastikligini kuchaytiradi" degan nazariy g'oya bilan hamohangdir. Shuningdek, natijalar shuni ko'rsatdiki, raqamli iqtisodiyot korxonalarining ishlab chiqarish sikllarini qisqartiradi, resurslarni qayta taqsimlash imkonini kengaytiradi va shaffoflik darajasini oshiradi.

3. Boshqaruv xarajatlarining moderatsiya (chegaralovchi) ta'siri

Interaksiya ($DIG \times MGX$) modeli orqali olingan natijalar boshqaruv xarajatlarining raqamli iqtisodiyot va samaradorlik o'rtasidagi bog'liqlikka sezilarli chegaralovchi ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi. Boshqaruv xarajatlari yuqori bo'lgan korxonalarda raqamli iqtisodiyot omillarining samaradorlikka ijobiy ta'siri nisbatan pasayadi.

Bu holat boshqaruv tizimida raqamli texnologiyalarni joriy etish jarayonida mehnat resurslarini qayta tayyorlash, tizim integratsiyasi va dastlabki xarajatlar bilan bog'liq kechikishlar mavjudligini anglatadi. Shunga qaramay, uzoq muddatli istiqbolda boshqaruv xarajatlarining kamayishi orqali raqamli iqtisodiyot samaradorlikni barqaror oshirib boradi.

4. Geterogenlik tahlili natijalari

Geterogenlik tahlili shuni ko'rsatdiki, raqamli iqtisodiyotning samaradorlikka ta'siri korxonaning auditori, mulk shakli va hududiy joylashuviga qarab sezilarli darajada farqlanadi.

"Katta to'rtlik (Big Four)" auditorlik kompaniyalari tomonidan tekshirilgan korxonalarda raqamli iqtisodiyotning samaradorlikka ijobiy ta'siri kuchliroq ($\beta \approx 0.34$) ekanligi aniqlandi. Bu holat auditorlik nazorati ostidagi korxonalarda moliyaviy intizom, shaffoflik va texnologik innovatsiyalarga ochiqlik darajasining yuqoriligi bilan izohlanadi.

Davlat ishtirokidagi korxonalarda raqamli iqtisodiyotning ta'siri nisbatan pastroq bo'lib, bu raqamli infratuzilmaning yetarlicha joriy etilmaganligi va tashkiliy moslashuvchanlikning cheklanganligi bilan bog'liq.

Hududiy kesimda, Toshkent, Samarqand va Farg'ona viloyatlarida faoliyat yurituvchi korxonalarda raqamli infratuzilmaning rivojlanganligi tufayli samaradorlik koeffitsienti yuqoriroq qayd etilgan.

5. Natijalar muhokamasi va siyosiy xulosalar

Empirik natijalar asosida quyidagi muhim ilmiy va amaliy xulosalar chiqarildi:

1. Raqamli iqtisodiyot qishloq xo'jaligi korxonalari samaradorligini oshiruvchi asosiy omil bo'lib, u ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish, mahsulot sifatini yaxshilash va bozorlarga kirish imkoniyatlarini kengaytiradi.

2. Operatsion leveraj raqamli iqtisodiyot va samaradorlik o'rtasidagi muhim vositachi (mediator) omil sifatida qoraladi.

3. Boshqaruv xarajatlari raqamli transformatsiyaning dastlabki bosqichlarida samaradorlikka chegaralovchi ta'sir ko'rsatsa-da, uzoq muddatda ularning kamayishi korxona foydaliligini oshiradi.

4. Auditorlik nazorati va shaffoflik raqamli iqtisodiyotning samaradorlikka ijobiy ta'sirini kuchaytiruvchi tashkiliy omil hisoblanadi.

Ushbu natijalar amaliy jihatdan qishloq xo'jaligi korxonalarida raqamli texnologiyalarni joriy etish siyosatini ishlab chiqishda muhim yo'nalishlar beradi. Xususan, korxonalar darajasida IT-investitsiyalarni rag'batlantirish, raqamli infratuzilmani kengaytirish, boshqaruv xarajatlarini optimallashtirish va auditorlik nazoratini kuchaytirish samaradorlikni oshirish uchun zarur shartlardir.

6. Umumiy ilmiy xulosa

Tadqiqot natijalari raqamli iqtisodiyotning qishloq xo'jaligi korxonalarining samaradorligiga sezilarli, tizimli va ko'p kanalli ijobiy ta'sir ko'rsatishini empirik jihatdan tasdiqladi. Raqamli transformatsiya jarayonlari

11 Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2017). Machine, platform, crowd: Harnessing our digital future. W. W. Norton & Company.

12 Xiong, H., Li, J., & Zhao, M. (2022). Digital economy, technological innovation, and green agricultural development: Empirical evidence from China. Technological Forecasting and Social Change, 182, 121847.

13 Tapscott, D. (2018). Blockchain revolution: How the technology behind bitcoin is changing money, business, and the world. Penguin.

nafaqat texnologik, balki boshqaruv, tashkiliy va moliyaviy jihatdan ham samaradorlikni oshiruvchi omil sifatida shakllanmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari asosida shuni xulosa qilish mumkinki, raqamli iqtisodiyot omillari qishloq xo'jaligi korxonalari faoliyatining samaradorligini oshirishda hal qiluvchi o'rin tutadi. Raqamli infratuzilmaning rivojlanishi, internet xizmatlarining kengayishi, ma'lumotlarni tahlil qilish imkoniyatlarining ortishi hamda avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlarining joriy etilishi korxonalar ishlab chiqarish va boshqaruv jarayonlarini optimallashtirib, resurslardan foydalanish samaradorligini oshiradi.

Empirik tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamli iqtisodiyot korxonalar samaradorligiga to'g'ridan-to'g'ri ijobiy hamda bilvosita vositachi (operatsion leveraj) orqali ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, boshqaruv xarajatlari raqamli iqtisodiyotning ijobiy ta'sirini chegaralovchi moderatsion omil sifatida namoyon bo'ladi. Bu esa raqamli texnologiyalarni joriy etishda tashkilot ichki boshqaruv tizimining samaradorligi va resurs taqsimoti muhim ahamiyatga ega ekanligini anglatadi.

Asosiy xulosalar:

1. Raqamli iqtisodiyot omillari (raqamli infratuzilma, internetdan foydalanish darajasi, raqamli xizmatlar xarajatlari) qishloq xo'jaligi korxonalari samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.
2. Operatsion leveraj raqamli iqtisodiyot va samaradorlik o'rtasidagi bog'liqlikda vositachi rol o'ynaydi.
3. Boshqaruv xarajatlari bu bog'liqlikka moderatsion ta'sir ko'rsatadi — boshqaruv tizimi samarali bo'lmagan korxonalarda raqamli iqtisodiyotning ijobiy ta'siri kamayadi.
4. Geterogenlik tahlili natijalariga ko'ra, yirik va "Big Four" auditorlik kompaniyalari tomonidan tekshirilgan korxonalarda raqamli transformatsiya samaradorligi yuqoriroqdir.
5. Raqamli iqtisodiyot qishloq xo'jaligi korxonalarining barqaror va yuqori sifatli rivojlanishini rag'batlantiruvchi asosiy drayver sifatida namoyon bo'lmoqda.

Amaliy takliflar:

1. Raqamli infratuzilmani kengaytirish: Qishloq hududlarida keng polosali internet tarmoqlarini rivojlantirish va raqamli xizmatlar narxini arzonlashtirish orqali korxonalarning raqamli texnologiyalarga kirish imkoniyatlarini oshirish zarur.
2. Raqamli menejment tizimlarini joriy etish: Qishloq xo'jaligi korxonalarida ERP, CRM va big data tahlil tizimlarini bosqichma-bosqich tatbiq etish ishlab chiqarish va moliyaviy boshqaruvni samarali qiladi.
3. Kadrlar salohiyatini oshirish: Raqamli kompetensiyalarga ega mutaxassislarni tayyorlash va mavjud kadrlarni qayta o'qitish orqali raqamli iqtisodiyotdan foydalanish samaradorligini oshirish lozim.
4. Davlat qo'llab-quvvatlovi mexanizmlarini kuchaytirish: Raqamli texnologiyalarni joriy etayotgan korxonalar uchun soliq imtiyozlari, subsidiyalar yoki grant dasturlari joriy etilishi ijobiy natija beradi.
5. Auditorlik va raqamli shaffoflikni kengaytirish: Korxonalarning moliyaviy axborot tizimlarini raqamlashtirish orqali audit jarayonlarini yengillashtirish va samaradorlikni oshirish mumkin.
6. Hududiy tafovutlarni kamaytirish: Raqamli iqtisodiyot loyihalarini amalga oshirishda viloyatlar kesimida teng imkoniyatlarni yaratish, ayniqsa, chekka hududlardagi qishloq xo'jaligi korxonalarini raqamli ekotizimga jalb etish muhim.

Shunday qilib, raqamli iqtisodiyotning qishloq xo'jaligiga ta'siri nafaqat texnologik yangilanish, balki iqtisodiy samaradorlikni oshiruvchi strategik omil sifatida qaralishi lozim. Raqamli transformatsiyani jadallashtirish orqali O'zbekistonning qishloq xo'jaligi tarmog'i raqobatbardosh, samarali va barqaror rivojlanish bosqichiga o'tishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2017). Machine, platform, crowd: Harnessing our digital future. W. W. Norton & Company.
2. Chen, C. C. (2023). The impact of digital economy development on agricultural productivity: Evidence from global data. *International Review of Economics & Finance*, 83, 694–716. [https://doi.org/10.1016/j.iref.2023.05.012] (https://doi.org/10.1016/j.iref.2023.05.012)
3. Deloitte. (2022). Digital transformation in agriculture: Global trends and country perspectives. Deloitte Insights.
4. Ghosh, R., & Zhang, J. (2021). Digital transformation and firm performance: Evidence from emerging economies. *Journal of Business Research*, 134, 470–482.
5. OECD. (2020). Digital opportunities for better agricultural policies. OECD Publishing. [https://doi.org/10.1787/bf2d6c7b-en] (https://doi.org/10.1787/bf2d6c7b-en)
6. Qodirov, B. M., & Abdurahmonov, I. A. (2022). Raqamli iqtisodiyot sharoitida qishloq xo'jaligi korxonalarining samaradorligini oshirish masalalari. *O'zbekiston iqtisodiy axborotnomasi*, 4 (2), 45–53.
7. Schwab, K. (2016). The Fourth Industrial Revolution. World Economic Forum.

8. Tapscott, D. (2018). Blockchain revolution: How the technology behind bitcoin is changing money, business, and the world. Penguin.
9. Xiong, H., Li, J., & Zhao, M. (2022). Digital economy, technological innovation, and green agricultural development: Empirical evidence from China. *Technological Forecasting and Social Change*, 182, 121847.
10. Yuldasheva, N. K., & Rakhimov, S. A. (2021). Qishloq xo'jaligida raqamli texnologiyalarni joriy etishning iqtisodiy samarasi. *Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar jurnali*, 5 (3), 72–81.
11. World Bank. (2023). Digitalization and agricultural productivity in developing countries. Washington, DC: World Bank Publications.
12. Zhao, L., & Xu, Y. (2022). Mechanisms of digital economy's influence on enterprise efficiency: Moderating role of management costs. *Computers in Human Behavior*, 133, 107289.
13. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2020). "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash to'g'risidagi PF–6079-son Farmon. Lex.uz.
14. Yaxshiyev, Sh. Sh. (2025). Raqamli iqtisodiyot sharoitida qishloq xo'jaligi korxonalarining yuqori sifatli rivojlanishini ta'minlash. *Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot jurnali*, 3 (10), 1073–1078.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>